

25

De beroepsbeoefenaar en sociale media: een niet te onderschatten koorddansact

Mr. N.A. de Leon- van den Berg

In de digitale jungle van *social media* neemt Instagram een steeds belangrijker plek in. Met meer dan een miljard¹ gebruikers zit er een potentieel interessante doelgroep voor ondernemers op Instagram. Op Instagram vind je foto's (met begeleidende tekst) en filmpjes over van alles: bijvoorbeeld over rollerskaters, bakkers, interieurs, kleding, sporters en schattige huisdieren. Ook voor bedrijven is het een belangrijk middel geworden om hun producten en diensten te verkopen.

Instagram wordt, naast LinkedIn, Twitter en TikTok, ook voor advocaten een steeds belangrijker *social medium* om je op te profileren. Veel advocaten(kantoren) hebben een eigen Instagram-account, of voor ingewijden: een eigen 'insta'.

Even een korte toelichting: Instagram is een eenvoudig en laagdrempelig (en gratis) sociaal medium om informatie over jezelf of je werk te delen door het plaatsen van foto's met daarbij een (korte) tekst. Zo een foto met tekst wordt een 'post', zoals in het Engels uitgesproken, genoemd. Ook organisaties als rechtspraakNL, hogeraadnederlanden en advocatenorde (NOvA) hebben inmiddels hun eigen insta.² Hoe meer aandacht aan de foto's bij elke geplaatste post wordt besteed en hoe meer die foto's in een huisstijl zijn opgemaakt, hoe professioneler en aantrekkelijker de zoge-

noemde 'look and feel' van je account is. En dat zie je direct terug in het aantal volgers. Heb je veel volgers en heb je invloed op je volgers, dan kun je jezelf een heuse 'influencer' noemen.

De advocatuur heeft inmiddels ook Instagram ontdekt: posts van advocatenkantoren en advocaten komen met regelmaat voorbij op Instagram. Vaak gaan die over hun werk, hun prestaties, vacatures van hun kantoor, de cursussen die men geeft, maar vaak ook eenvoudige uitleg over een juridisch onderwerp. In dat opzicht is het een goed middel om op eenvoudige wijze bepaalde onderwerpen nader toe te lichten. Niet onbelangrijk is bovendien dat het plaatsen van een post eenvoudig en snel is.

Een enkele advocaat laat op Instagram ook zijn of haar persoonlijke kant zien: trouwfoto's, foto's van huisdieren, vakantiefoto's, foto's van het avondeten; kortom er komt van alles voorbij op Instagram. En juist die persoonlijke kant van de advocaat maakt nieuwsgierig, maar ook kwetsbaar.

Zo is er onlangs een uitspraak³ gewezen tegen een advocaat, die met haar post op Instagram een inkijkje in haar leven wilde geven. Ze plaatste een foto van zichzelf aan het werk in de avonduren. Op de foto was een deel van het processtuk te zien waar zij zo laat nog aan werkte. De foto was volgens de betrokken advocaat niet herleidbaar tot de zaak waaraan zij werkte. Ook waren er geen persoonsgegevens in beeld. De advocaat van de wederpartij zag de bewuste post en hoewel de betrokken advocaat daarop direct de post verwijderde, diende de wederpartij desalniettemin daarover een klacht in. De Raad van Discipline oordeelde dat het advocaten is toegestaan so-

1 <https://www.rtlnieuws.nl/economie/tech-business/artikel/5188310/facebook-instagram-10-jaar-tiktok-pinterest-twitter-social>, geraadpleegd op 13 juni 2021.

2 Hoewel op zowel het account van rechtspraakNL en advocatenorde het bekende blauwe vinkje ontbreekt, ga ik ervanuit dat dit wel de officiële accounts zijn van beide organisaties. Dat blauwe vinkje betekent dat het (bedrijfs)profiel is geverifieerd door Instagram. Dit gebeurt bij bekende personen of grote bedrijven.

3 ECLI:NL:TADRSHE:2021:94; de advocaat in kwestie kreeg een waarschuwing opgelegd. Ten tijde van het schrijven van dit voorwoord stond hoger beroep nog open.

ciale media te gebruiken, maar dat de advocaat in deze zaak door het plaatsen van de post bewust het risico heeft aanvaard dat de desbetreffende post informatie bevatte die herleidbaar was naar een specifieke rechtszaak. Bovendien was het plaatsen van de post niet ingegeven door het belang van haar cliënt. Die rechtszaak waaraan de advocaat zo laat nog werkte, betrof een familierechtelijke kwestie die door de post nog meer op scherp was gezet. Kortom, de post en de gevolgen ervan waren, aldus de Raad van Discipline, de advocaat ernstig aan te rekenen.

Opvallend aan deze beslissing vind ik dat de persoonsgegevens van de betrokkenen partijen en alsook de foto van de post niet herleidbaar was naar partijen, maar werd herkend en slechts herkend kon worden door klager.

In een andere tuchtzaak die ik in het kader van dit voorwoord 'vermeldenswaardig' vind, is de volgende. In een medische tuchtzaak⁴ betrof een van de klachtonderdelen, waartoe ik mij hier dus beperk, dat de beklagde arts op social media⁵ een bericht heeft geplaatst betreffende een tuchtklacht die tegen haar was ingediend. Het bericht is niet te herleiden tot klagster, maar het Regionaal Tuchtcollege oordeelde dat het voldoende was dat klagster zelf wist dat het bericht betrekking had op de door haar ingediende klacht. Het feit dat de beklagde arts het bericht op social media heeft verwijderd toen zij vernam dat klagster aanstoot nam aan dat bericht, werd door het Regionaal Tuchtcollege wel meegewogen. Ten aanzien van dit klachtonderdeel werd geoordeeld dat het handelen van de betrokken arts beter had gekund, maar dat dit onvoldoende was voor een tuchtrechtelijk verwijt en dit klachtonderdeel werd ongegrond verklaard.

Wellicht ten overvloede merk ik hier nog op dat het op zijn zachtst gezegd verstandig is om ook het in beeld brengen van en verwijzen naar symbolische voorwerpen in een post, net als het tonen van procestukken, achterwege te laten. In een tuchtzaak⁶ van oudere datum had de beklagde notaris meegewerkt aan het

maken van een nogal ongebruikelijke foto, die vervolgens op de persoonlijke Facebookpagina van de notaris is geplaatst. De foto is gemaakt in het kader van een faillissement waarin, kort gezegd, het volgende is gebeurd.⁷ Een advocaat (klagster) die als curator was aangesteld accepteerde een bod op het vastgoeddeel van de faillissementsboedel. De failliet had echter hoger beroep ingesteld tegen de faillietverklaring ten einde het vastgoed voor een hoger bedrag te kunnen verkopen. Het faillissement werd door het gerechtshof bekrachtigd. Met een volmacht werd de levering door de curator/advocaat gelegaliseerd door de notaris. De notaris schreef vervolgens twee leveringsakten in bij het Kadaster, inclusief een doorlevering van een deel van het vastgoed aan een andere partij. De advocaat was niet op de hoogte van deze a-b-c-transactie.

Een aantal personen op de desbetreffende foto had kunststof blote vrouwenborsten voorgebonden. Vier personen, onder wie de notaris, hadden roze slingers om de nek hangen en de notaris droeg daarbij roze 'konijnenoren'. Er stond ook een aantal potjes op tafel. De slingers en de potjes refereerden aan de naam van de betrokken advocaat en de failliet. De foto heeft een aantal dagen onder andere op de persoonlijke Facebookpagina van de notaris gestaan, waarna de foto is verwijderd. De 'likes' van de notaris en anderen bij de foto bleven evenwel zichtbaar.

De notaris heeft de kracht van sociale media, in dit geval Facebook, duidelijk onderschat. De kamer voor het notariaat oordeelde dat door dit tuchtrechtelijk laakbaar handelen en nalaten van de notaris, het vertrouwen in het notariaat ernstig is geschonden en ook dat de notaris door deze handelwijze de eer en het aanzien van het notariaat heeft geschaad. Bovendien woog de kamer voor het notariaat in eerste aanleg mee dat de notaris er op geen enkele wijze blijk van heeft gegeven het vergaand onzorgvuldige van zijn handelen in te zien. In eerste aanleg werd deze notaris voor

4 ECLI:NL:TGZRGRO:2019:48.

5 Uit de beslissing wordt niet duidelijk van welk social medium gebruik is gemaakt.

6 ECLI:NL:TNORDHA:2014:29.

7 <https://www.advocatie.nl/nieuws/konijnenoren-dragende-notaris-schoffeert-advocate-met-facebookfoto-schorsing/>, geraadpleegd op 13 juni 2021.

een week geschorst. In hoger beroep⁸ werd deze beslissing bekrachtigd.

Er zijn op dit moment nog niet veel tuchtrechtelijke uitspraken met betrekking tot het gebruik van social media door de beroepsbeoefenaar. Ik sluit echter niet uit dat dit soort klachten zal toenemen. De beroepsbeoefenaar die zich op social media begeeft, dient zich er terdege van bewust te zijn dat een ieder hem of haar kan vinden op social media. De snelheid en eenvoud waarmee berichten op social media kunnen worden geplaatst, wordt daarmee al gauw een digitale valkuil. Een post kan door derden, zonder dat dat de intentie is geweest, herkend worden en daarmee door de tuchtrechter als herleidbaar en in strijd met de geheimhouding worden beoordeeld. Kortom, hier geldt het adagium: zwijgen is zilver, niet te snel posten is goud.

Mr. N.A. de Leon-van den Berg
Advocaat bij Advocatenkantoor De Leon en
hoofdredacteur van *Tijdschrift Tucht recht*.

8 ECLI:NL:GHAMS:2015:1088.